



RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Luomuvälvonnän totuus ja tehtävä

Marja Ylätalo, Sampsa Heinonen,
Anni Markkanen, Virpi Aspelin-
Nieminen

LuomuForum 20.3.2026
Hämeenlinna



Valvonnan kolme pointtia

- **Valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista**
 - Tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan
- **Mahdollistetaan reilu kilpailu toimijoiden välillä**
 - Yhteiset pelisäännöt tiedossa kaikilla
- **Kuluttajat luottavat luomutuotteisiin**
 - Kaiken perusta, jotta volyymia mahdollista kasvattaa





Luomuohjelma 2.0

- *Luomutavoitteet vuoteen 2030*
 - *Vuoden 2022 alusta tulevat voimaan EU:n ja kansalliset uudet luomusäädökset. Ruokavirasto valmistelelee uudet luomuvalvontaohjeet. Luomuvalvontaa tulee kehittää muun muassa kehittämällä sähköisiä tarkastusprosesseja. Luomuvalvontaa tehostamalla kuluttajien luottamus paranee ja myös elintarvikepetokset vähenevät.*





RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Luomu 2.0 –ohjelman toimeenpanosuunnitelma

Kehittäminen valvonnan järjestämisessä ja laadunvarmistamisessa



- Mittarit
 - *Ruokaviraston luomuvalvontatehtäviin varatun henkilöstömäärän kehitys (htv)*
 - 15,1 htv (2021) - 18,7 htv (2024)
 - *ELY-keskusten luomuvalvontatehtäviin varatun henkilöstömäärän kehitys (htv)*
 - 29 htv (2021) - 25,3 (2024)
 - *Luomuvalvonnassa olevien maanomistajien ja muiden henkilöiden määrä, pinta-alat ja luomutoiminnan liikevaihto*
 - 5957 kpl (2021) - 5398 kpl (2024) -> **vähittäiskaupat 585**
 - 323 895 ha (2021) - 306 769 ha (2024)
 - 2 549 000 € (2021) - 3 475 000 € (2024)
 - *ELY-keskusten järjestämien viljelijätilaisuuksien ja niiden osallistujien määrävuosittain eri alueilla tai etäyhteyksien välityksellä (kpl.)*



- Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä huomioidaan luomuvalvonnan ja sertifiointin tarkoituksenmukainen järjestäminen
 - 2026 alkaen 10 elinvoimakeskusta (15 ELY-keskusta)
 - Pienempien eläintuotantosuintien (sika, siipikarja, mehiläinen) keskittäminen
- Käynnistetään luomutuotteiden kerääjien ja Ruokaviraston säännölliset vuosittaiset tapaamiset, joissa käydään läpi luomutuotteiden keruuseen liittyviä asioita
 - Sidosryhmätilaisuus kerran vuodessa – missä mennään palaveri
- Luomuvalvonnan yhdenmukaisuuden tukemiseksi päivitetään tarkastajan käsikirja luomutarkastajille
 - Julkaistaan 2026
- Ylläpidetään luomuohjeiden laadintatyössä rakennettua viranomaisyhteyttä sidosryhmien kanssa
 - Esimerkkinä siipikarjatoimijoiden kanssa 4/23, 3/26



- ELY-keskukset järjestävät lisäksi vuosittain viljelijätilaisuuksia
 - Vuosittaisia koulutuksia järjestetään alueilla joko yhden tai yhteistyössä toisen alueen kanssa. Lisäksi alueella julkaisut uutiskirjeet.
- Koulutetaan luomuvalvoja ja nostetaan osaamistasoa myös luomukeruuusta
 - Vuosikoulutukset järjestetään substansseittain, tarvittaessa uusien tarkastajien koulutukset alueen tarpeiden mukaan
- Edistetään keruualueiden valvonnassa uusia toimintatapoja, kuten sopimusjärjestelyjä vuokra- tai käyttöoikeuksista.



Ryhmäsertifiointi

- Kiinnostus herännyt
- Opinnäytetyö valmistunut



Valvonnan menetelmien kehittäminen, erityisesti sähköisten menetelmien kehittäminen

- **Valvonnan menetelmien kehittäminen**
 - Yhdenmukainen toiminta -> sähköinen tarkastuslomake
 - Riskiperusteisempi valvonta
 - Vuosivarmennusmenettely (pilotointi 23-24 kuuden ELYn alueella, kaikilla alueilla 25), menettelyn laajentaminen muihin tuotantosuuntiin (pakkaamo, mehiläistuotanto)
 - Etätarkastus tiettyjen valvontatoimien osalta käytössä (kokemuksia COVID-ajalta)
 - Tarkastusten toteutuminen ympärivuotisesti -> aiemman 6 kk:n sijasta tarkastuksia tehdään 12 kk:n aikana

Valvonnan sähköisten menetelmien kehittäminen



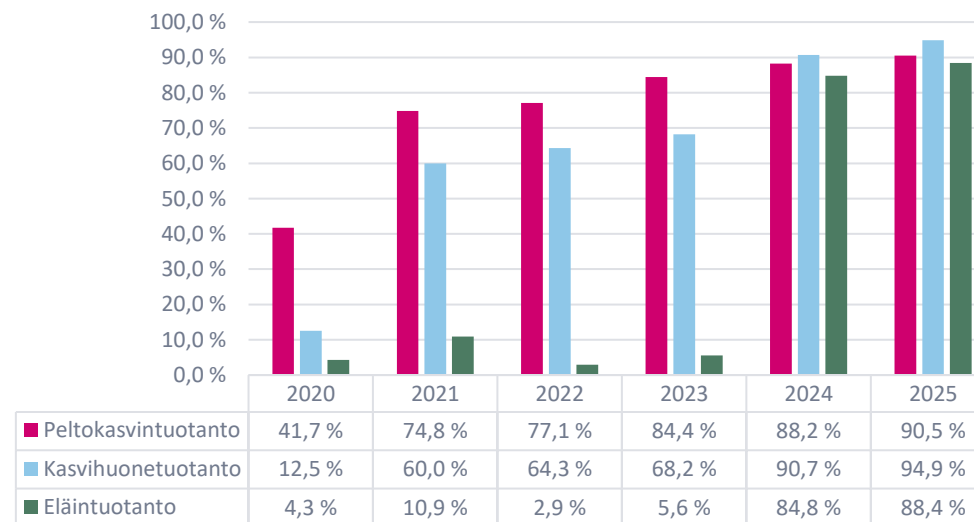
- Luomuvalvonnan lomakkeiden siirtyminen sähköiseen muotoon

Alkutuotannon tarkastukset yht. 2020 - 2025



■ Peltokasvintuotanto ■ Kasvihuonetuotanto ■ Eläintuotanto

Luova-lomakkeiden %-osuus 2020 -2025



■ Peltokasvintuotanto ■ Kasvihuonetuotanto ■ Eläintuotanto



- **Toimijan sähköinen asiointi:**

- Touko-palvelu mahdollistaa poikkeusluvan hakemisen, valvontaan ilmoittautuminen, vuosivarmennus
- Tarkastuksen yhteenveto suoraan toimijan sähköpostiin, tarkastuksen kuittaaminen sähköisesti
 - Ei erillistä sähköpostia, ei erillistä paperista postia
- Sähköinen uutiskirje -> ajantasaisin tieto linkitettyinä vs. paperikirje

- **Sähköinen asioiden hallinta hallinnon näkökulmasta**

- Eron manuaalisesta paperinkäsittelystä, joka vuositasolla n. 20 000-25 000 kpl A4
- Arkistointi sujuvampaa – kopiokone ja mappihyllyt historiaa suurimmalta osin.
- *Vähittäismyyjille saatu oma lomake valvontaan ilmoittautumista varten*



- *Pyritään lisäämään asiakkaiden mahdollisuuksia asioida viranomaisten kanssa sovellusten kautta*
 - DVV:n pilotointi ”Sujuvaa asiointia pellon laidalta” 10-12/2021
 - Neuvontajärjestön kanssa 11/25 keskustelua asiakkaan sähköisen asioinnin tehostamisesta -> sähköposti
 - Opinnäytetyö 2025 *Luonnonmukaisen kasvintuotannon sujuvan valvontaprosessin ja tarkastuksen kuvaaminen (asiakirjojen hallinta)*
 - Maatilakysely 2025 (2021) asiakirjojen säilytystapa toimijoilla paperinen, osalla sähköinen (excel, Minun Maatila yms.)



Ehkäistään luomutuotteisiin liittyvää petoksellista toimintaa

- Ruokaviraston asiantuntijoiden osallistuminen Petostiimin
 - Valtakunnalliset 3-4 kertaa toteutettavat palaverit, joissa tuodaan tapauksia esille
- Osallistutaan komission koordinoimiin luomutuotteiden jäljitettävyysharjoituksiin
 - Ruokavirasto jäljitti komission pyynnöstä 2023-2024 yhden tuontierän lähtömaan tuottajiin sekä selvitti, oliko luomutuonnin vaatimat tarkastukset suoritettu asianmukaisesti.

Selvitetään luomusektorin tiedon käsittelyyn liittyvät tarpeet.

Kehitys- ja innovointivarojen ohjaus tiedon käsittelyn tehostamiseksi luomutuotannossa pellolta pöytään



- Vuodesta 2022 lähtien luomusertifikaatit on tehty komission ylläpitämässä Traces-järjestelmässä, josta voimassa olevat luomusertifikaatit löytyvät ja ovat kaikkien saatavissa:
<https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index>



Tehtävä:

**Luomuvälvönnän SWOT tulevaisuudessa
koko ketjun osalta tai erityisesti osassa ketjua ja
miten voin itse vaikuttaa välvönnän toimivuuteen**

- Vahvuudet
- Heikkoudet
- Mahdollisuudet
- Uhat

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

